

سرمقاله

«جشنواره فیلم ۱۰۰»؛ چراغی در دل طوفان

امیر افشارفثی
دبیر تحریریه

در شرایطی که کشور با روزهای دشوار، بحران‌های انسانی و فضای ملتهب ناشی از جنگ و ناپایداری روبه‌روست، برگزاری رویدادهای فرهنگی و هنری دیگر نه یک انتخاب تزیینی، بلکه بخشی از ضرورت حفظ حیات اجتماعی است. در چنین موقعیتی، خاموش شدن تدریجی فضاهای فرهنگی فقط به معنای توقف چند برنامه هنری نیست؛ بلکه به معنای کمرنگ شدن امکان گفت‌وگو و فرسایش تدریجی امید جمعی است. از همین منظر، جشنواره فیلم ۱۰۰ در پانزدهمین دوره خود که قرار است شهریورماه امسال برگزار شود، تقویم آن در حوالی روز ملی سینما تثبیت شود، درباره خنثی‌اش آواز به کار کند و بخش بین‌الملل نیز به آن افزوده شود. معنایی فراتر از یک رویداد سینمایی پیدا می‌کند؛ رویدادی که به نشانه‌ای از تداوم روایت در زمانه بحران بدل شده است. در روزگاری که اخبار تلخ، نااطمینانی اجتماعی و التهاب سیاسی بخش مهمی از زندگی روزمره مردم را اشغال کرده، هنر دیگر فقط ابزار سرگرمی یا زیبایی‌شناسی نیست؛ هنر به شکلی از مقاومت فرهنگی تبدیل می‌شود. مقاومتی آرام، کم‌صدا و در عین حال اثرگذار. جشنواره فیلم ۱۰۰ نیز دقیقاً در همین نقطه معنا پیدا می‌کند؛ جایی که هنوز تلاش می‌شود امکان روایت حفظ شود، حتی اگر این روایت فقط ۱۰۰ ثانیه زمان داشته باشد.

اهمیت این جشنواره البته فقط در استمرار برگزاری آن خلاصه نمی‌شود. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های فیلم ۱۰۰، همچنان اتکال آن به کشف استعدادهاى تازه است؛ ویژگی‌ای که در سینمای امروز ایران دیگر یک امتیاز فرعی نیست، بلکه یک نیاز جدی است. سینمای ایران سال‌هاست با بحران ورود نسل جدید مواجه است؛ نسلی که میان هزینه‌های سنگین تولید، ساختارهای بسته و محدودیت فرصت، به‌سختی امکان تجربه پیدا می‌کند. در چنین شرایطی، قالب ۱۰۰ ثانیه‌ای به دلیل کم‌هزینه بودن و اتکا به ایده، تبدیل به بستری شده که می‌تواند نخستین امکان جدی فیلم ساختن را در اختیار نسل تازه قرار دهد. با این حال، تحلیل جایگاه جشنواره فیلم ۱۰۰ بدون اشاره به نسبت آن با دیگر رویدادهای فیلم کوتاه ناقص خواهد بود. در کنار این جشنواره، جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران نیز سال‌هاست در حوزه استعدادیابی و فیلم کوتاه فعالیت می‌کند. در نگاه اول، این هم‌روشنایی می‌تواند مصادق موازی‌کاری به نظر برسد، اما واقعیت این است که تفاوت میان این دو رویداد، بیش از آنکه در فرم باشد، در نوع نگاه و سیاست‌گذاری فرهنگی است.

جشنواره فیلم کوتاه تهران بیشتر بر مسیر حرفه‌ای سینمای کوتاه، استانداردهای تخصصی و اتصال به جریان جهانی سینما تمرکز دارد، در حالی که جشنواره فیلم ۱۰۰ اساساً بر ایده، ایجاز، تجربه‌گرایی و دسترسی آسان‌تر برای نسل تازه بنا شده است. یکی بیشتر شبیه یک ساختار حرفه‌ای تثبیت‌شده عمل می‌کند و دیگری تلاش دارد فضای تجربه و آزمون را زنده نگه دارد. به همین دلیل، وجود هر دو رویداد می‌تواند نه نشانه تکرار، بلکه نشانه تنوع در زیست‌بوم سینمای کوتاه ایران باشد؛ البته به شرط آنکه هر کدام هویت مستقل خود را حفظ کنند.

نکته مهم دیگر درباره دوره پانزدهم، احیای بخش بین‌الملل جشنواره است؛ تصمیمی که اگر از سطح یک عنوان تشریفاتی فراتر برود، می‌تواند مهم‌ترین تحول این دوره باشد. واقعیت این است که فرم فیلم ۱۰۰ ثانیه‌ای بیش از بسیاری از قالب‌های رایج سینمای ایران، ظرفیت جهانی شدن دارد. جهان امروز بیش از هر زمان دیگری به سمت روایت‌های کوتاه، سریع و فشرده حرکت کرده و همین ویژگی می‌تواند جشنواره فیلم ۱۰۰ را به رویدادی قابل توجه در سطح بین‌المللی تبدیل کند.

برخلاف برخی جشنواره‌های داخلی که بیش از حد وابسته به زمینه فرهنگی و زبانی خاص هستند، فیلم بسیار کوتاه زبانی جهانی‌تر دارد؛ زبانی مبتنی بر تصویر، ایده و ضربه روایی سریع. همین مسئله امکان ارتباط آن با مخاطب بین‌المللی را افزایش می‌دهد. از این منظر، اضافه شدن بخش بین‌الملل صرفاً یک توسعه ساختاری نیست؛ تلاشی است برای خروج جشنواره از محدوده صرفاً داخلی و تبدیل آن به بستری برای تبادل تجربه و روایت میان فیلمسازان کشورهای مختلف.

البته بین‌المللی شدن فقط با اضافه کردن یک بخش تازه اتفاق نمی‌افتد. بسیاری از جشنواره‌ها سال‌هاست عنوان بین‌المللی را یدک می‌کشند، بی‌آنکه واقعاً در شبکه جهانی سینما دیده شوند. اعتبار حرفه‌ای، کیفیت انتخاب آثار، ارتباط مستمر با فیلمسازان مستقل جهان و ایجاد اعتماد در گردش آزاد فیلم‌ها، پیش‌شرط‌های واقعی جهانی شدن هستند. جشنواره فیلم ۱۰۰ اگر بخواهد در این مسیر موفق شود، ناگزیر است هویت خود را شفاف‌تر و استاندارد‌های حرفه‌ای‌اش را جدی‌تر تعریف کند.

در عین حال، نباید فراموش کرد که مزیت اصلی این جشنواره دقیقاً در همان ویژگی ساده اما مهم آن یعنی ایجاز نهفته است. ایجاز در سینما فقط کوتاه بودن زمان نیست؛ نوعی نگاه به روایت است. نگاهی که تلاش می‌کند جهان را در فشرده‌ترین شکل ممکن بازآفرینی کند. همین ویژگی است که می‌تواند فیلم ۱۰۰ را از بسیاری از جشنواره‌های مشابه متمایز کند؛ چه در داخل و چه در سطح بین‌المللی.

در نهایت، اهمیت پانزدهمین جشنواره فیلم ۱۰۰ را باید در نسبت آن با وضعیت امروز جامعه فهم کرد. در دوره‌ای که بسیاری از فضاهای فرهنگی با احتیاط، رکود یا تکرار مواجه شده‌اند، ادامه یافتن یک رویداد فرهنگی آن هم با تلاش برای بازتعریف ساختارهای قدیمی و کوچک نیست. این جشنواره شاید همه مسائل سینمای ایران را حل نکند، اما دست‌کم یک کار مهم انجام می‌دهد: اجازه نمی‌دهد چراغ روایت خاموش شود.

و شاید در روزگاری که خاموشی ساده‌ترین انتخاب ممکن است، همین روشن ماندن یک چراغ کوچک، مهم‌ترین معنای برگزاری جشنواره فیلم ۱۰۰ باشد.

«رویا شهر» راهی ایتالیا شد

انیمیشن سینمایی «رویا شهر» به کارگردانی محسن عنایتی و تهیه‌کنندگی مصطفی حسن‌آبادی، به بخش رقابتی سی امین دوره جشنواره «کارتونز آن دی» ایتالیا راه یافت و برای کسب جایزه «پولچینلا» با آثار مطرح جهان رقابت می‌کند. این جشنواره که از مهم‌ترین رویدادهای تخصصی حوزه انیمیشن و هنرهای دیجیتال در اروپا به شمار می‌رود از ۶ تا ۹ خرداد جاری در شهر پسکارا ایتالیا برگزار می‌شود.

حضور «رویا شهر» در این رویداد، فرصتی برای نمایش توانمندی‌های صنعت انیمیشن ایران و گسترش تعاملات بین‌المللی با تهیه‌کنندگان و پخش‌کنندگان جهانی فراهم می‌کند. این اثر محصول مشترک مرکز انیمیشن سوره، مرکز پویانمایی مهوا، اداره کل فرهنگی شهرداری تهران و استودیو آینده‌نگار است.

ایرنا

سه فیلم کوتاه اکران آنلاین می‌شوند

پلتفرم هاشور در تازه‌ترین برنامه اکران آنلاین خود، سه فیلم کوتاه «دایر»، «شریف» و «برنو» را به نمایش می‌گذارد؛ آثاری که هر سه موفق به دریافت سیمرغ بلورین از جشنواره فیلم فجر شده‌اند.

«دایر» به کارگردانی سعید نجاتی، روایت پدری است که در میانه اختلاف با همسرش و تلاش برای نگه داشتن دخترش، به مشکل می‌خورد.

«شریف» ساخته محمد علیزاده‌فرد، داستان گورکنی است که پس از هر بار کندن قبر، فردی در روستا می‌میرد.

«برنو» به کارگردانی محمد ثریا نیز درباره تفنگی است که در شب عروسی، سرنوشت قباد و مریم را تغییر می‌دهد. این سه فیلم از امروز به صورت آنلاین در پلتفرم هاشور پخش می‌شوند.

مهر

گفت‌وگوی روزنامه صبا با علی اصغر پورمحمدی معاون اسبق سیمای رسانه ملی:

رسانه فرهنگی باید مرجع اعتماد جامعه هنری باشد

هر سه از مسائل مهم امروز رسانه‌ها هستند، اما تغییرات سریع فرهنگی و تحولات فناوری اهمیت بیشتری پیدا کرده‌اند. امروز رسانه‌های ایرانی با رقاباتی مواجه‌اند که از نظر فناوری و حمایت مالی بسیار قدرتمندتر هستند و همین مسئله، در کنار تغییر سلیقه‌ها و تنوع قومی و فرهنگی، کار رسانه‌های ما را دشوارتر کرده است.

این مدیر رسانه‌ای درباره تصویری که از صبا در ذهن دارد نیز گفت: خبرها، مصاحبه‌های اختصاصی، عکس‌ها و تیتراژهای جذاب، مهم‌ترین ویژگی‌هایی است که روزنامه صبا را برای من متمایز کرده است. مهم‌ترین مسئولیت رسانه فرهنگی در شرایط اجتماعی امروز، اطلاع‌رسانی درست، پرهیز از یک‌جانبه‌گرایی، حفظ استقلال رسانه‌ای و توجه به فایده‌گرایی برای کشور است و هر رسانه باید از خود بپرسد انتشار یک خبر یا مصاحبه چه فایده‌ای برای مردم و کشور دارد. صبا باید در سمت درست تاریخ بایستد و نقش واسطه میان مسئولان، هنرمندان و جامعه را ایفا کند.

پورمحمدی ادامه داد: صبا، باید وسیله اتصال زمامداران و هنرمندان باشد، به پرسش‌ها و ابهامات جامعه هنری پاسخ دهد و به محل رجوع فعالان فرهنگ و رسانه تبدیل شود. ما چیزی به نام بی‌طرفی مطلق نداریم و رسانه باید در عین حرفه‌ای بودن، حامی ارزش‌های انقلاب اسلامی، تبیین‌کننده آرمان‌های انقلاب و پاسدار خون شهدای انقلاب باشد. از مهم‌ترین وظایف رسانه فرهنگی، انتشار و تبیین گفتمان رهبر انقلاب اسلامی در حوزه فرهنگ و هنر است.

صباحیر

پگاه زارعی | در روزگاری که رسانه‌های فرهنگی بیش از هر زمان دیگری با تغییر ذائقه مخاطبان، شتاب فناوری و رقابت گسترده فضای مجازی روبه‌رو هستند، نقش رسانه‌های تخصصی در ایجاد پیوند میان هنرمندان، مدیران فرهنگی و افکار عمومی اهمیتی دوچندان پیدا کرده است. علی اصغر پورمحمدی، مدیر باسابقه فرهنگی و رسانه‌ای و معاون اسبق سیمای رسانه ملی: در گفت‌وگو با روزنامه صبا از ضرورت بازتعریف کارکرد رسانه‌های فرهنگی سخن می‌گوید؛ رسانه‌هایی که به باور او باید علاوه بر حفظ هویت حرفه‌ای، به مرجع اعتماد جامعه هنری و حلقه اتصال میان دغدغه‌های فرهنگی و مطالبات اجتماعی تبدیل شوند.

علی اصغر پورمحمدی با تأکید بر نقش رسانه‌های فرهنگی در شرایط امروز گفت: رسانه‌ای مانند صبا باید ضمن حفظ اصالت فرهنگی، به بازتاب دغدغه‌های هنرمندان و تبیین آرمان‌های انقلاب اسلامی بپردازد و به مرجع قابل اعتماد جامعه هنری تبدیل شود.

وی درباره عملکرد این رسانه در ایجاد تعادل میان اصالت هنری و سلیقه عمومی اظهار کرد: صبا، تا حد زیادی توانسته در انجام این مأموریت موفق عمل کند و میان توجه به ارزش‌های هنری و نیازهای مخاطب تعادل ایجاد کند. بازتاب دیدگاه‌ها، دغدغه‌ها و نظرات هنرمندان، صاحبان اندیشه و فعالان فرهنگی و رسانه‌ای، مهم‌ترین تغییری است که فضای مجازی در تعریف رسانه فرهنگی ایجاد کرده است.

وی در پاسخ به این پرسش که مهم‌ترین تهدید امروز تولید محتوای فرهنگی چیست، اظهار کرد: سرعت تحولات، اقتصاد رسانه و تغییر ذائقه مخاطب،

پروژه ۱۷۵ میلیون دلاری «مخمصه ۲» کلید خورد

با انتشار فراخوان بازیگری برای فیلم «مخمصه ۲» به کارگردانی مایکل مان، مشخص شد سازندگان در جست‌وجوی بازیگری برای ایفای نقش جوانی دنی ترخو از فیلم اصلی هستند. همچنین برنامه فیلمبرداری این پروژه نهایی شده و اعلام شده است که فیلمبرداری از سپتامبر ۲۰۲۶ تا مارس ۲۰۲۷ ادامه خواهد داشت. در این فیلم حماسی که هنوز مراحل تکمیل گروه بازیگران آن ادامه دارد، چهره‌هایی چون لئوناردو دی کاپریو، کریستین بیل، استیون گراهام و جیسون کلارک حضور دارند و نام آدام درایور نیز به‌عنوان یکی از گزینه‌های احتمالی مطرح شده است. مایکل مان تأیید کرده که فیلم در لوکیشن‌های مختلفی از جمله لس‌آنجلس، شیکاگو، پاراگوئه و سنگاپور فیلمبرداری خواهد شد. او همچنین اعلام کرده فیلمبرداری در لس‌آنجلس به‌تنهایی ۷۷ روز به طول خواهد انجامید.

«مخمصه ۲» که ادامه‌ای بر فیلم کلاسیک سال ۱۹۹۵ است، با بودجه‌ای حدود ۱۷۵ میلیون دلار ساخته می‌شود و همچنان در مرحله تکمیل فیلمنامه و انتخاب بازیگران قرار دارد.

مهر

انتخاب بهترین انیمه با ۷۳ میلیون رأی!

دهمین دوره جوایز انیمه با ثبت رکوردی تازه و مشارکت ۷۳ میلیون رأی از طرفداران سراسر جهان در توکیو برگزار شد؛ آماري که از ۵۱ میلیون رأی سال گذشته فراتر رفته و نشانه‌ای از رشد چشمگیر محبوبیت جهانی انیمه است. در این دوره، فصل پایانی مجموعه «مدرسه قهرمانی من» جایزه انیمه سال را دریافت کرد و علاوه بر آن، جوایز بهترین تیتراژ پایانی و بهترین شخصیت مکمل را نیز به دست آورد.

انیمه سینمایی «شیطان‌کش: قلعه بی‌پایان» نیز با کسب جایزه بهترین فیلم سال و مجموع هفت جایزه، از آثار موفق این دوره بود. این اثر همچنین در شاخه‌های مختلف صداپیشگی در نسخه‌های گوناگون زبان، مورد توجه قرار گرفت. برگزارکنندگان اعلام کردند حضور دی‌ویکند، خواننده مشهور و طرفدار انیمه، در مراسم و اهدای جایزه اصلی، بر اهمیت فرهنگی این رویداد افزوده است.

در میان دیگر برندگان، فصل دوم «خاطرات افسونگر» نیز چهار جایزه از جمله بهترین درام و بهترین کارگردانی را کسب کرد.

ایستنا